

CASAL DE JUBILATS DE SALT

# la farga

ANY VIII • NÚM. 78 • MAIG • JUNY 86



**EL TALLER DE TEATRE  
DE CAN PANXUT**

Edifici de caràcter gòtic civil del segle XV

### L'Ajuntament de Salt vol garantir el futur de la masia de la Farga

**SALT** (De la nostra redacció). — Amb la finalitat d'assegurar el futur de la masia de la Farga — edifici de caràcter gòtic civil del segle XV — l'Ajuntament de Salt ha enviat un informe favorable al Servei del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat per tal que l'edifici sigui declarat monument d'interès històrico-artístic.

El mal estat en què es troba la masia de la Farga — coneguda també per la torre de Sant Dionís — i el futur incert que li espera, ja que és de propietat privada, han fet que l'ajuntament de Salt intenti que es desencallin els tràmits perquè l'edifici pugui ser declarat monument d'interès històrico-artístic, amb la qual cosa s'asseguraria la seva conservació. En la darrera reunió de la comissió de govern el consistori aprovà trametre un informe favorable al Servei del Patrimoni Artístic de la Generalitat perquè es pugui fer efectiva la declaració.

#### UN EXPEDIENT ETERN

L'expedient per a la declaració de monument d'interès de la masia de la Farga es va iniciar l'any 1978, segons va sortir publicat al Butlletí Oficial de l'Estat, després d'una iniciativa sortida de

l'associació de veïns de Salt. En aquells moments, les competències en matèria de patrimoni artístic estaven en mans de l'Estat i Salt estava, encara, agregat a Girona. La tramitació de l'expedient, que mai no ha estat lleugera, es va haver de tornar a iniciar l'any 81 quan es traspassen les competències de l'Estat a la Generalitat. A través de l'ajuntament de Girona es reiniciaren les gestions però, segons es manifesta des del consistori saltenc, «des del 1982 no se sap absolutament res de l'expedient». L'any 1983 es produí la segregació del municipi saltenc.

Malgrat que des de l'any 1981 la masia de la Farga està inclosa en el catàleg d'edificis a protegir previstos en les Normes Subsidiàries, l'Ajuntament de Salt ha considerat oportú tornar a recordar la necessitat que sigui declarada monument històrico-artístic, per a garantir la seva futura conservació.



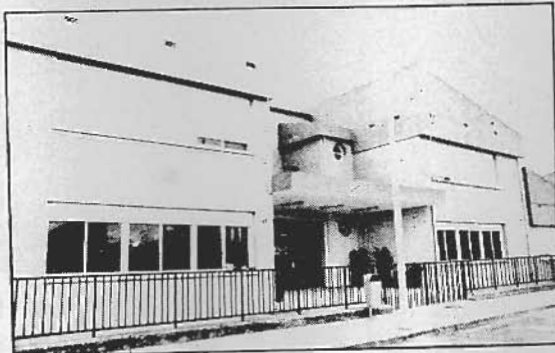
El consistori saltenc vol desencallar l'expedient perquè la masia de la Farga sigui declarada monument històrico-artístic. Foto: Joan Comelast

Quan tots ens pensàvem que l'edifici de la Torre de La Farga, estava ja protegit i ben protegit... ara resulta que no, que l'expedient estava encallat! Havia quedat extraviat en els passadissos burocràtics administratius. I pensar que durant tot el temps de la nostra revista, també LA FARGA, havíem dormit tranquils, sense haver-ne fet mai cap reivindicació!

Dues setmanes culturals a Salt

"Los Sitos"  
- 22-Abril-86

## Intensa activitat cultural al Santaló Petit i a l'Institut



El col·legi Santaló petit i l'Institut Salvador Espriu són seus, aquesta setmana, d'una intensa activitat cultural.

dependències de l'emissora local «Ràdio Salt» i una xerrada amb l'equip de redacció de la revista «La Farga», així com una visita a l'escola de l'alcalde de Salt, Salvador Sunyer, i un apropament al món del teatre amb el grup «El Talleret de Salt».

«Tota la celebració d'enguany és una mena d'homenatge al mestre Silvestre Santaló, a la seva vida i al seu treball, amb motiu de la commemoració, aquest any, del desè aniversari de la construcció d'aquest centre», ens informava Gaspar Delso. De totes les activitats programades per a la propera setmana anirem informant puntualment.

És bo que les escoles del poble no es tanquin en elles mateixes, sinó que s'obrin envers les entitats i veïns de Salt.

Per això aquesta vegada cal felicitar tant el Col·legi «Santaló Petit» com l'Institut «Salvador Espriu», per les setmanes culturals que el passat mes d'abril varen saber organitzar amb molta participació!



## Sumari

Espigolant.....	2
Editorial	
El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana.....	3
Coses del Poble	
Fotografies.....	4
Col.laboració Literària	
Made in Japan.....	5
La Tribuna	
No a la Central Nuclear de Can Genura.....	6
Tema Central	
La Pilar Prats, Mestra de Teatre.....	9-12
Culturàlia	
S. Sunyer remarca la importància del Congrés de la Llengua Catalana.....	13
La Gallineta	
Iu Bohigas, homenatjat.....	15
Imatges	
Imatges 1, 2, 3.....	17
Rialles d'aquí	
St. Joan.....	17
Farga Làctica	
Revetlla de St. Joan.....	18
A la taula de La Farga.....	18

## El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana

La celebració el mes de maig del «II Congrés Internacional de la Llengua Catalana» és un fet de molta transcendència que no pot deixar indiferents ni els saltencs ni els lectors de «LA FARGA».

80 anys després, el primer es va celebrar l'any 1906, té lloc aquest magne Congrés que ha reunit lingüistes, professors i intel·lectuals d'arreu del món.

Si existeixen els Països Catalans (Catalunya Nord, Principat, País Valencià, Les Illes, Andorra, Alguer i Franja de Ponent d'Aragó...). és perquè existeix una unitat de la llengua que fa possible una mateixa comunitat cultural entre tots els països, més enllà del context socio-econòmic o de les diferents situacions polítiques que cadascun d'ells els pertoca de viure.

I cal ésser conscients que la situació de la llengua és molt diferent d'una o altra zona. No és el mateix a Andorra (llengua oficial d'un Estat) que a Catalunya Nord, on la llengua catalana ha estat reduïda en molts casos al reclos familiar confonent-la amb un «patois», davant l'omnipresent pressió del francès.

I què en diríem de la presència del català a molts barris del cinturó de Barcelona? O la poca representativitat de la llengua en determinats estaments de l'administració de l'Estat?

I no oblidem la seva nul·la utilització en determinats àmbits dels mitjans de comunicació: hi ha diaris esportius en català? O còmics? O revistes juvenils? O revistes de gran difusió popular, si voleu un xic frívols, però que es llegeixen arreu i tenen un gran tiratge? (revistes del «cor», etc.)

La situació del català és encara lluny de normalitzar-se. Si bé els darrers anys hi ha hagut un notable esforç a nivell institucional (Generalitat, Ajuntaments...) no podem dir que l'ús social de la llengua avanci com seria de desitjar. Hi ha encara moltes empreses, comerços o persones que es resisteixen a fer servir la llengua amb normalitat. Per això seria bo que el Congrés servís d'impuls i estímul a tots els qui encara no utilitzen el català i que com algú ha dit, no fés falta convocar una III «Congrés de la Llengua Catalana».

Edita: Casal de Jubilats de Salt.

Consell de Redacció: Lluís Mateu, Quim Pla, Miquel Casellas, Narcís Burch, Guillem Terribas, Martí Fita, Joan Boada, Ventura Pau, Jaume Bosch, Joan Rosa, Josep M.ª Macias, Francesca Laguarda, Emili Gispert, Antoni Peruga, Josep M.ª Oliveres i Manel Lladó.

Correcció: Toni Rusalleda

Administració: Miquel Casellas i Josep M.ª Oliveres.

Distribució: Josep Gasiot, Pitu Gelu i Josep Cebrián

Tiratge: 1.300 exemplars.

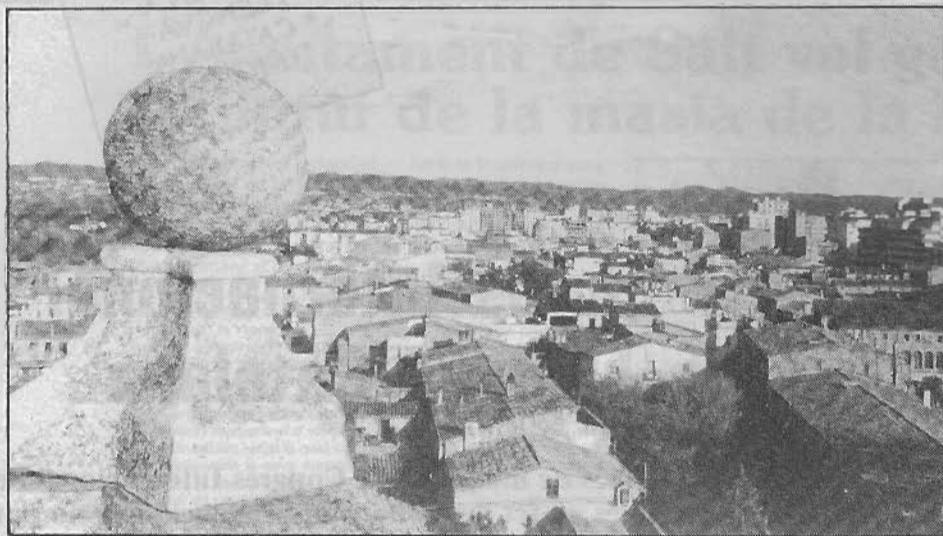
Redacció: Passeig Verdaguier, 1 - Tel. 23 04 98 Salt.

Impressió: Pàges Impremta-Anglès. Tel. 42 01 07

Dipòsit Legal: GI-356/79

La Farga no es fa responsable dels articles signats que apareixen a la revista, responsabilitat que recau en els seus autors.





*Perspectiva del nucli vell des de dalt del campanar*



*L'Ajuntament de Salt ha elaborat un Catàleg d'obres a protegir, dins el poble de Salt. Doncs bé, dins aquest Catàleg ja no s'hi pot incloure aquest important om. L'om estava situat ben bé davant la Torre Mirona no sabem el perquè es va tallar. En tot cas el poble de Salt ha perdut un important exemplar.*

## RELOTGERIA • JOIERIA PLAQUES I TROFEUS

# Comas

C/. Major, 83  
Tel. 23 47 70

SALT (Girona)

## FORN DE PA

# Josep M.<sup>a</sup> Ferrer



C/. Major, 294  
C/. Àngel Guimerà, 116 Xamfrà C/. Pacheco/Torras i Bages  
C/. Major 167  
La Punxa, 9



*Sabeu on és aquesta bonica escultura clàssica. L'Escultura es troba al Mas Ribot i sembla com si mirés impertorbable el pas del temps.*

*(Foto: Jaume Bosch)*

## «MADE IN JAPAN»

Es diu Salvador però li diuen Salvi. Té vint-i-tants anys i és nascut a Igualada. Ara viu a un mas de la Selva, amb la seva companya i el nen petit, dos anys. També hi ha en «Bolic», amb ells, un cadell de gos del Pirineu que els hi van donar quan ja totkom es pensava que es moriria. El van revifar i ara és feliç, tot fent tombarelles per l'era. En Salvi fa ceràmica i crea uns dibuixos inèdits i originals que va dibuixant damunt de les peces de fang cuites al forn, immens, que només ell sap els esforços que li ha costat d'adquirir. Somnia de vendre-les, les obres que fa, quan trobi algú que les hi valori justament i que comparteixi amb ell el goig de tenir-les a les mans, d'observar-les i de complaure-s'hi. En Salvi té un germà que fa «bonsais», és a dir, recull boixos i alzines, denerides i escardalenques, les trasplanta i les fa viure en testos de ceràmica fets per en Salvi, per fer-ho més real, més creïble, imprimeix alguna frase al test, en xinès o japonès. Com que no les coneix aquestes llengües imita els caràcters que troba gravats als objectes més inversemblants, des d'un ganivet fins a un tallaungles, passant per un ventall o un globus de paper. Sense saber-ho, pot estar escrivint «acer inoxidable» o «Societat anònima» o, simplement, «Made in Japan». I així, ingènuament, hom pot arribar a tenir a le mans un retall de boix garrotxi dins d'un test de ceràmica fet a la Selva i que posi «Made in Japan».

A més d'en Salvi i el seu germà, d'altres n'hi ha, escampats per valls i muntanyes de terres gironines. En Salvi és a tocar un poble, té telèfon i un camí de terra li arriba fins a la porta. El seu germà ja ho té més difícil. Està a un bon tros del lloc habitat més pròxim, molt lluny de la «civilització». La majoria no té llum a les cases, ni carretera, ni a penes mitjans per viure. Però ho fan, de viure, de la manera que ells mateixos han triat. Una opció com una altra. A tots ells els anomenen, els que es dediquen als estudis sociològics, neo-rurals. De lluny, podrien semblar «hippies» reciclats. Però més aviat crec que són els últims resistents del moviment que, a meitat dels anys seixanta i més



tard i tot, impulsà una gran massa de gent a fugir de les ciutats i viure en comunitat en llocs sovint inacessibles. La majoria tornaren a baixar. I uns quants més es quedaren a mig camí. Havien tastat un nou tipus de vida que van haver d'anar deixant a mida que les necessitats es feien més grosses. Tant podien ser, aquestes necessitats, el naixement dels fills com una manca total i absoluta de mitjans per viure, sense un «papa» que els anés enviant bitllets. No van acabar de tornar perquè feien com els astronautes que es passen tant de temps més a prop de l'espai i dels forats negres que tocant de peus a terra. O com els muntanyencs que viuen dies i més dies a més de sis mil metres, esperant amb ànsia el moment oportú per ascendir a més de vuit mil. Tant uns com altres tornen amb una inadaptació profunda a la quotidianitat. I, en el cas dels neo-rurals, prefereixen quedar-se a mig camí, com el Salvi o el seu germà. És clar que, darrera d'aquesta opció, a més de l'afany per trobar-hi un viure diferent, ha d'haver-hi també tot un pensament, una creença en uns valors que surten entremig de les nostres activitats diàries. I una fugida també. Tot plegat, la conjuminació d'una mena de món paral·lel. En un temps aclaparat i ofegat pels ordinadors i la tècnica més sofisti-

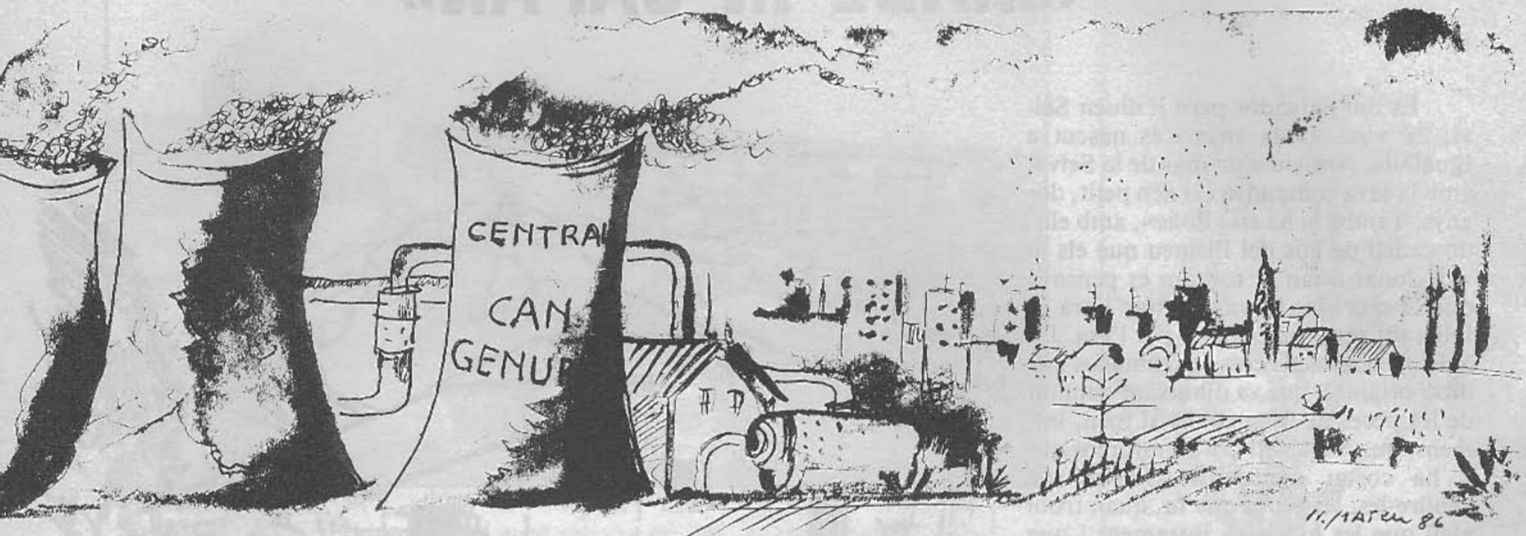
cada, sorprèn trobar aquesta gent que en defuig conscientment, que sembla cercar un racés i prou.

Jo crec en la ceràmica d'en Salvi i en els «bonsais» del seu germà, com també en els ideals de tots aquells que comparteixen la seva filosofia i que arrossegueu una gran incomprensió per part de tots els que ens ho mireu des de la nostra llar confortable, amb llum elèctrica, gas-ciutat i aigua corrent. I em sap greu que la gent arronsi les espatlles i no se'ls figuri, com si no fossin part també d'aquest món de bogeria que ens ha tocat viure. Perquè, al capdevall, si un míssil extraviat, llençat pel boig d'en Gaddafi o l'incontrolat d'en Reagan, ens cau a la vora, a ells també els esquitxarà. I tots plegats ballarem el mateix ball.

He volgut parlar dels neo-rurals perquè no els conec prou. I, sobretot, perquè estan a fora. I tot allò que està fora, a fora del que sigui, m'interessa. Perquè formen part d'aquest món paral·lel del que parlava abans. I que, pel fet de ser paral·lel, no deixa de ser món.

**Dolors Garcia i Cornellà**  
Guanyadora del 1.º Premi  
Just M. Casero en la seva  
edició 1985. Dibuix de l'autora.

## No a la Central Nuclear de Can Genura



Txernòbil ens ha fet rumiar a tots, i molt.

Anava cap a la Guixera d'en Pepet, i com sempre que faig aquell camí m'ha preocupat l'estat de degradació que ha sofert aquest sector de les nostres hortes. Més encara si el comparem amb les Tribanes o els Comuns.

Can Genura és, indubtablement, l'indret que més ha patit la degeneració del seu hàbitat en tot el nostre terme municipal. S'han netejat els munts d'escombraries, s'han escampat les runes, s'hi han plantat arbres i així s'ha parat el procés de desnaturalització. El subsòl, però, és farcit de vidres i plàstics, i això ni el temps ho pot canviar.

Vàrem canviar l'exuberant «Bassa dels Carros» per un femer infecte, i ni ens en vàrem adonar.

Si per raons «de Estado» s'hagués d'instal·lar una Central Nuclear en el nostre Poble, Can Genura serà un lloc ben idoni.

He repassat mentalment tot el Pla i ni entre la zona esportiva i l'Institut Salvador Espriu, i menys al costat dels dipòsits de Gas Girona, no he trobat cap raconet per a una mini Centraleta Nuclear. I això que en aquella zona hi ha algun camp que es troba afectat per una possible ampliació de la zona esportiva, i el seu propietari el vendria a preu de parracs. Però així i tot seria molt millor

vora el Ter, almenys quan hi hagi alguna fuga radioactiva matarà peixos en comptes d'escolars. Ja fa temps que ens hem manifestat com a un Poble que no acceptarà mai en el seu terme cap instal·lació que faci servir l'energia nuclear, ni a Can Genura.

La trista experiència de Txernòbil ens ha de servir de revulsiu. Declarada zona no nuclearitzada des del Bagant d'en Domènec fins a la Barraca de les Monges i des del Cervell del Gat fins al Marroc. Esperem que els pobles veïns siguin també conscients i prenguin la mateixa decisió. Encara hi som a temps.



**FOTOCÒPIES  
CÒPIES DE PLÀNOLS  
PAPERERIA  
TÈCNICA  
MATERIAL  
PER A DIBUIX  
I OFICINES**



**A GIRONA**  
Avgda. Sant Francesc, 4 Tel. 20 39 44  
Migdia, 11 - Tel. 21 35 65

**A SALT**  
Passeig d'Olot, 166  
Tel. 23 27 08

Venda i reparació de bicicletes,  
velomotors i motos

**MOTOS  
CATALUNYA**

PERE TEIXIDOR



MONTESA  
PEUGEOT  
VESPINO  
DUCSON  
HONDA  
DUCATI  
VESPA  
DERBI  
PUCH

Carrer Major, 307  
Teléfono 23.93.67  
SALT



## La Pilar Prats, «Mestra de Teatre»

La Pilar és mestra i exercia com a tal en el Col·legi de Les Dominiques de Salt. En les seves hores de lleure feia teatre amb el Talleret de Salt i havia treballat amb un grup infantil de teatre en el mateix Col·legi.

Ara la trobem fent de Mestra de Teatre a l'Ateneu de Can Panxut. No us penséssiu, doncs, que va penjar els hàbits de l'ensenyament. Va deixar l'escola per dedicar-se plenament al teatre que, junt amb l'ensenyament, era la feina que més li agradava.

Catorze nens i nenes sota la direcció de la Pilar treballen l'expressió global i han posat en escena la seva primera obra en la diada de Sant Jordi d'enguany.

Amb el patrocini de l'Ajuntament de la Vila i el bon acolliment que ha tingut és ben segur que l'escola de teatre de Can Panxut tindrà la continuïtat que mereix una tasca tan lloable, que també compta amb totes les benediccions de la Comissió de Cultura de la Casa de la Vila.

La vinculació de la Pilar Prats al Talleret de Salt ha estat i ha de ser un bon ajut per aquest grup de nois i noies que poden molt ben ser la «pedrera» d'actors i actrius de teatre del nostre Poble.

TEATRE INFANTIL  
«CAN PANXUT»

DIUMENGE  
**27**  
ABRIL  
11'30  
del matí



*Sant Jordi  
mata l'aranya*

Presentada pel TALLER DE TEATRE de «CAN PANXUT»

ORGANITZA:  
ATENEU SALTENC «CAN PANXUT»



## — Coneix el taller de teatre?

A Salt hi havia la iniciativa de fer tallers diversos d'art, a part del teatre. Però va ser a través de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament que vàrem començar amb aquesta activitat, ja que disposàvem del local municipal de Can Panxut.

## — Es tractava d'un curset experimental, o hi havia la intenció de fer-ho de forma continuada?

Mira, en principi havia de durar tres mesos, però el vàrem perllongar un xic perquè poguéssim representar l'obra per Sant Jordi.

## — I continuareu?

Els nens estan entusiasmats i va ser el primer que varen preguntar a l'Alcalde Sunyer quan va pujar a l'escenari a saludar-los, després de la representació; Sembla que hi ha intenció que la cosa continuï.

## — Quants alumnes sou?

— Doncs, 14.

## — Com ho feu per triar una obra?

Aquesta primera que hem representat «Sant Jordi mata l'aranya», va sortir de la iniciativa dels nanos. Ells mateixos es varen fer el guió. La va triar un alumne d'Anglès.

## — Es difícil treballar el teatre amb nens?

Molt menys del que em pensava. Potser perquè he trobat un grup molt maco. El nen s'ha fet càrrec que està en un altre món i que ha d'improvisar, controlar emocions i sensacions... si entra en aquest joc, tot és fàcil per a tots.

## — Què és més difícil, el gest o la veu?

De cara a l'actor és menys difícil moure's que no pas enraonar.

## — Tot el treball d'un curset queda reflectit en la representació final?

De cap manera. És molt difícil reflectir en una obra de teatre el resultat d'un primer curset.

## — Penses fer cursos superiors?

Si són els mateixos alumnes sí, però això està per veure, segons el tipus de nens que s'hi apuntin.

## — Esperaves aquest resultat del curs?

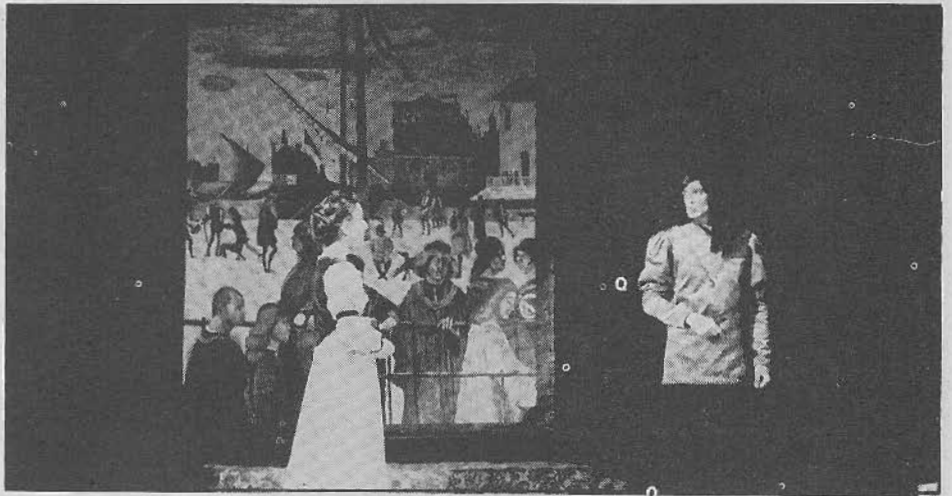
M'ha sorprès, però per bé.

## — O sigui que hi ha més afició al teatre del que et pensaves?

Sí, francament m'ha deixat parada.

## — Creus possible de muntar a Salt una escola de teatre per adults?

Ja m'ho han plantejat, però no hi he pensat a fons.



## — Heu pensat de deixar enregistrada en Vídeo l'obra que representeu?

Seria interessant fer-ho, tant per corregir defectes com per deixar constància d'un treball fet.

## — Si un vol apuntar-se al taller de teatre, on ha d'anar?

Doncs s'ha de dirigir a l'Ajuntament i allà l'indicaran el que ha de fer.

## — Encara que sigui un home gran, com ara jo?

De moment només està pensat de cara als nanos, però no perdeu les esperances que tot arribarà.

## — En prenem nota. Gràcies Pilar, per haver-nos informat sobre aquesta feina tan engrescadora: ensenyar teatre.

Gràcies a vosaltres. Aprofito per fer constar l'ajuda que he rebut de la meua companya del Talleret Cristina Cervià.







## Què fem al Taller de Teatre?

Podriem dividir el taller en cinc parts diferenciades, però que ens porten a un mateix fi: buscar l'expressió de qualsevol sentiment o situació, amb el nostre cos, de manera que l'espectador rebi allò que nosaltres li volem fer arribar. 1.— Amb exercicis d'improvisació treballam la memòria sensorial (recordar i sentir sensacions) i amb l'expressió corporal (expressar amb el cos allò que sentim i vivim).

2.— Tècnica-Vocalitzacions (parlar clar sense perdre intensitat) i desbloqueig corporal (perdre la vergonya a l'hora d'interpretar).

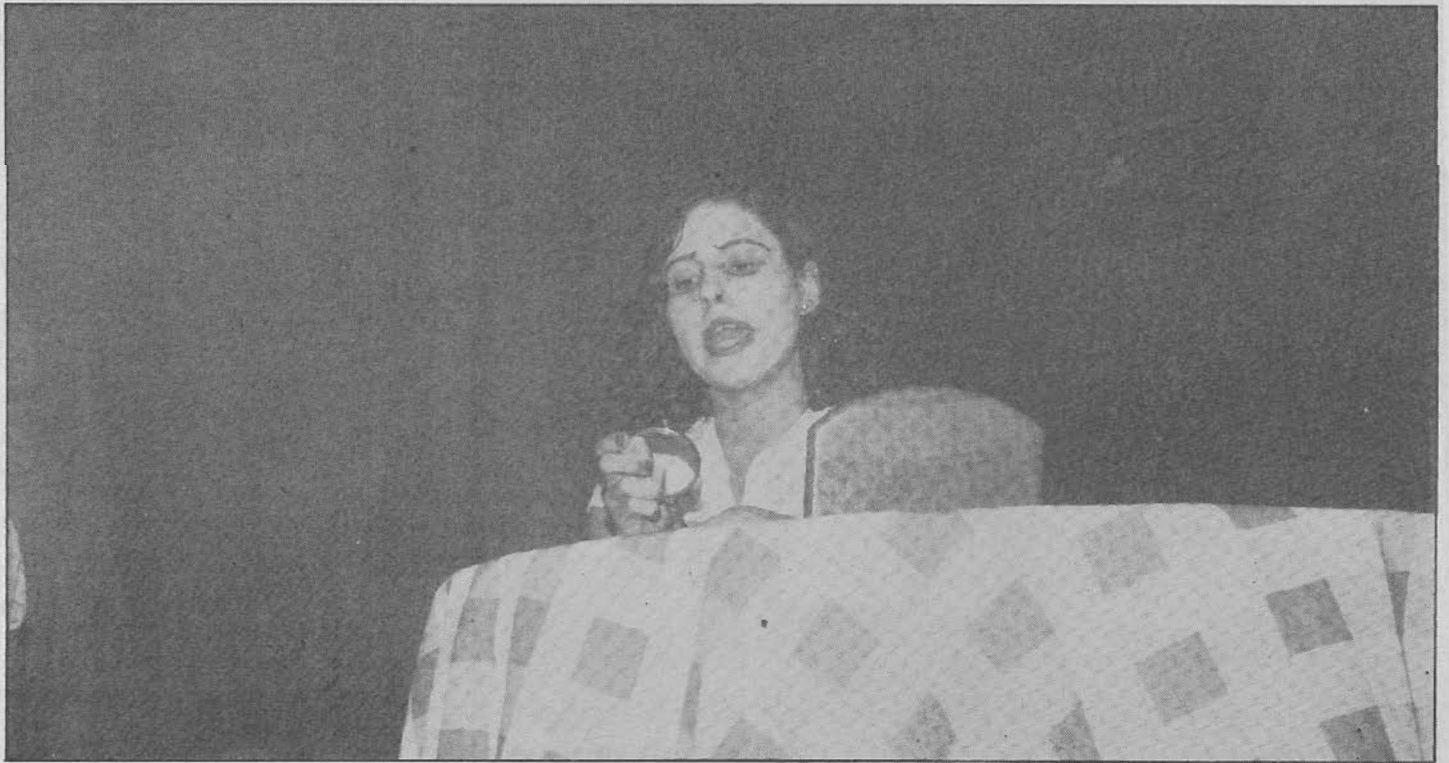
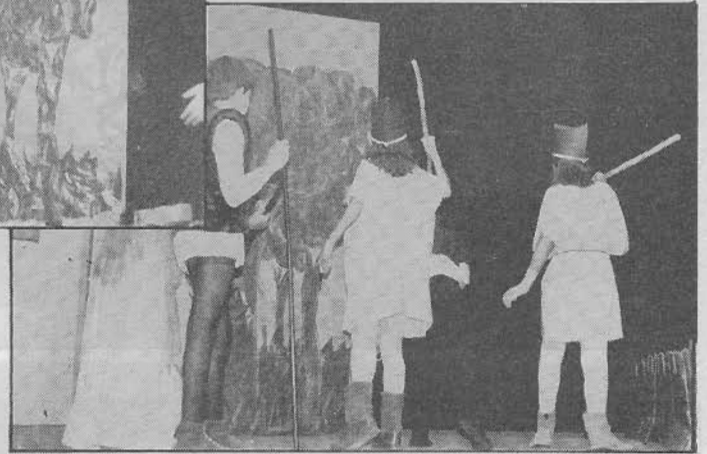
3.— Realització de guions propis, que surten d'algunes interpretacions. Els nens els escriuen, i després de corregir-los i treballar-los es presenten en públic.

4.— Selecció i representació d'una obra per representar. Mirem que l'autor sigui conegut.

5.— L'escenografia i vestuari es realitza també de manera conjunta.

PILAR PRATS

# Tema Central



## S. Sunyer remarca la importància del Congrés de la Llengua Catalana

El segon «Congrés Internacional de la Llengua Catalana» ha tingut un bon ressó col·lectiu. A finals d'abril i primers de maig, nombrosos lingüistes, professors i estudiants de la llengua, es van reunir per a debatre i aprofundir els problemes del català.

Salt, també va participar activament en el Congrés amb l'inscripció de congressistes i participació de ponències (Toni Ruscalleda i Joan Boada van participar amb una ponència sobre «Tallers mecànics i la seva normalització», a Lleida, etc..)

Cal dir que en Salvador Sunyer i Bover (fill del nostre alcalde) era el coordinador general de l'àrea de la «Sociologia de la Llengua» que tant d'èxit va tenir a Girona.

Pel que fa més específicament a Salt, la xerrada planera i clara de la professora alemanya Gabriela Berkenbusch, va ésser seguida a les Bernardes, per més de 200 persones. Va explicar com des d'un desconeixement total de l'existència de la nostra llengua havia aconseguit aprendre-la i arribar a ésser-ne professora a Alemanya.

L'acte de Salt, on també es va retre homenatge a l'Iu Bohigas per la seva fidelitat a la llengua catalana, es va celebrar simultàniament amb xerrades i conferències a 100 poblacions dels Països Catalans, totes el mateix dia i hora.

Per altra banda, l'Ajuntament saltenc des d'un primer moment es va adherir al II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, expressant en un ple l'oportunitat de la convocatòria del Congrés i la necessitat des de l'Ajuntament de treballar-hi per la seva difusió.

## Mapa dels Països Catalans

No sempre coneixem ben bé com són els Països Catalans, l'extensió territorial que tenen, el nombre d'habitants, les diferents varietats dialectals.....

És doncs oportú reproduir aquest mapa on s'indica que els Països Catalans estan formats per set territoris diferents: **Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya Nord, Franja d'Aragó, Andorra i l'Alguer.**

La seva extensió territorial és de 69.254 km.<sup>2</sup> i les persones que hi habiten són: 10.840.335 habitants.

Quant a les dues grans varietats lingüístiques, el Català es divideix en **Català Oriental** i en **Català Occidental**.

Dins el català oriental hi ha diverses subdivisions: (**Català Central**: Girona, Barcelona, Vic, Tarragona), el **Rosellonès** (Perpinyà), el **Balear** (mallorquí), etc.

Respecte al **Català Occidental** podem parlar del català **Nord-Occidental**: Lleida, Fraga, i del **Valencià**: (**Apitxat**, València) **Salat** (Gandia, Alcoi, etc.)

L'àrea lingüística catalana va des de: Salses (Catalunya Nord) a Guarda-

mar (País Valencià) i des de Fraga (Franja d'Aragó, a Maó, Illes Balears).

És important, doncs, que enguany que s'ha celebrat el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana (el primer tingué lloc fa 80 anys (1906) mireu de conèixer més a fons la problemàtica lingüística dels Països Catalans.



## Iu Bohigas, homenatjat.

Amb motiu de l'acte sobre el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, que tingué lloc a Les Bernardes el pasat 8 de maig, l'Ajuntament de Salt va retre homenatge a Iu Bohigas i Blanc, per la «seva fidelitat a la llengua catalana al llarg de la seva vida».

L'IU sempre ha estat fidel a la llengua catalana com a llengua pròpia d'aquest país. Ja en els seus anys més joves, juntament amb l'Agustí Cabruja, va impulsar la revista «EL POBLE DE SALT», i també fou redactor de l'AUTONOMISTA de Girona, periòdics escrits sempre en català.

Després de la Guerra Civil i l'exili, i un cop retornat a Catalunya, fou dels pioners a donar classes de català mitjançant cursos de correspondència els quals eren anunciats als diaris de l'època. Les classes a l'U.E.C. van forjar alhora un bon nombre de joves que amb el pas del temps col.laborarien en la resistència de la cultura catalana a Girona: Francesc Ferrer, Josep Cristòfol, entre molts altres.

IU BOHIGAS, professor, mestre de llengua catalana, home tenaç en la defensa de la llengua, a través d'una tasca tan callada com meritòria, ha rebut l'homenatge dels saltencs, en un dia especialment assenyalat: el de l'acte del Congrés a Salt.

L'iniciativa, sortida de la «Comissió de Normalització i Arrelament», i recolzada per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament no ha pogut ésser més oportuna. La placa de plata lliurada a l'IU BOHIGAS en serà molt de temps testimoni.

## Txernobyl: El desastre nuclear.

A darrers d'abril, primers de maig, l'explosió de la central nuclear de Txernobyl era notícia arreu del món. Aquesta vegada el síndrome de Xina quasi era en realitat, i no s'hi valia el fet que les estadístiques donessin una probabilitat d'explosió cada 10.000 anys. L'incendi de la central va ser per uns dies innatural i el núvol radioactiu que es formà va fer posar pell de gallina als governants i al poble durant un bon piló de dies.

Les conseqüències de l'explosió són encara avui imprevisibles, però els tècnics nuclears dedueixen que els casos de mortalitat a conseqüència dels perills de radiació poden augmentar en unes 10.000 persones dins l'àrea de 500 kms., afectant inclús a infants que han de néixer, les mares dels quals ignoraven que estaven exposades a la radioactivitat.

Una vegada més s'ha posat de manifest que les denúncies sobre la falta de seguretat de les centrals nuclears no són infundades. Són un perill, no només latent, sinó real.

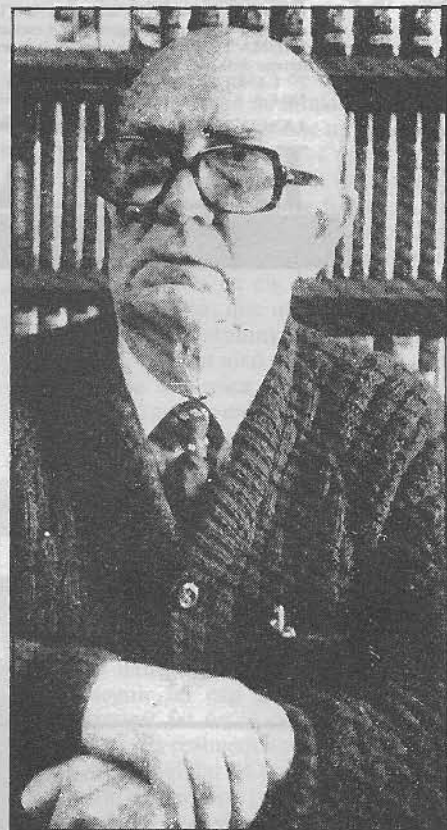
Per altra banda la falta d'informació per part de l'URSS sobre l'incident ens demostra que la Unió Soviètica és encara una nació tancada en ella mateixa i impermeable a donar notícies que puguin desprestigiar la seva imatge exterior.

Què hagués passat si aquest accident s'hagués donat en un país occidental? (Aquest cas és sens dubte molt més gravíssim que el de Harrisburg).

Per què l'esquerra més radical va pràcticament callar durant tot l'accident nuclear i no va protagonitzar cap manifestació?... Que cadascú en tregui les conseqüències.

## ¿Adéu als Boscos de Montfullà?

Les Normes Subsidiàries de Bescaó (Normes de Planejament Urbanístic) acaben de posar-se a informació públi-



Iu Bohigas va ésser homenatjat pel poble de Salt, per la seva fidelitat a la llengua catalana. (Foto. Marisa Morillo).

ca. Una característica hi sobresurt damunt totes les altres: la zona dels Boscos de Montfullà és declarada com a **sòl apte per urbanitzar!** Els Boscos de Montfullà són posats a la mateixa qualificació urbanística que les urbanitzacions de Mas Llunés o Estanyol Park. És un fet que lamentem! Tots coneixem la problemàtica de les urbanitzacions en zones forestals: falta de serveis, perills d'incendis, agressió al medi natural amb vials i carreteres innecessàries, destrucció del bosc... i un llarg etc.

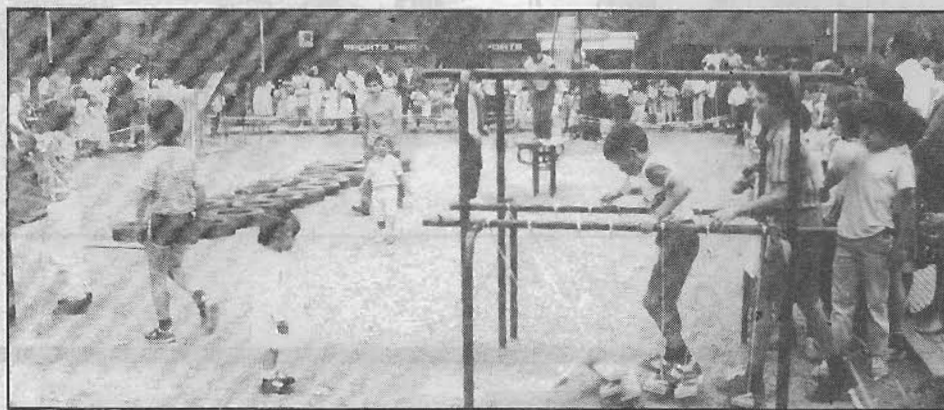
No dubtem que la zona, per la seva ubicació (prop de Salt i Girona), pot ser atractiva per fer-hi una urbanització i serà un reclam per a moltes famílies. Però, d'aquí bé la lamentació: la zona actualment amb boscos importants d'alzines, amb algunes importants masies integrades en el paisatge (Can Pol, Torre Ferrana, Can Porcell, Cal Gegant) és una zona avui suficientment agradable com per evitar-ne la seva destrucció.

¿Veurem el Pla de l'Estacada (record de tants aplecs saltencs) convertit en una zona tota plena de xalets? Esperem que no, que el seny s'imposi i que es respecti tota la vegetació possible

## Sant Joan

El grup Rialles i l'Ajuntament, estem preparant una festa per a tothom, en la qual podreu trobar el III Concurs de Foguerons i la FIRA DE JOCS, on podran participar les entitats, grups, col.legis...

Aquesta Fira de Jocs vol ser un intent d'ajudar la imaginació, creativitat, participació i el treball en grup, on els més grans ajudarem els més petits a jugar. Per tal de fer una Gran Fira de Jocs us demanem la vostra col.laboració en bé dels nens i nenes.



Sant Joan 85. A la Plaça de la Llibertat.

Tothom que vulgui participar en aquesta Fira de Jocs cal que tingui en compte aquestes bases:

— Ha de ser una parada de jocs on tothom pugui participar, i encarat als nens i nenes.

— Cada grup o entitat s'ha de fer responsable de la seva parada: muntatge, i desmuntatge, així com de portar-se el material.

— Les parades no tenen una finalitat econòmica sinó participativa. Serà lliure i gratuït.

— Suggestim que les parades tinguin una bona presentació, ja que aquesta també és un element educatiu.

— Un jurat reconeixerà la parada que hagi tingut la presentació i el joc més ben ideat.

— Els que hi vulguin participar hauran de comunicar-ho uns 15 dies abans, a la Tona de Puig que la podreu trobar els matins i vespres trucant al tel. 23 16 54, tot assenyalant les mides de la parada, així com el joc que penseu fer.

## 24 de Juny: «Ali.. què?» pel grup

### TRIPIJOC

Teatre al carrer; el grup Tripijoc ens narrarà la història d'un animal d'una inusual espècie, que abans de morir vol que la gran ciutat el vegi. Aquest

animal és fruit de la fantasia de la gent de l'anomenada ciutat.

L'espectacle començarà a les 5 h. de la tarda, a la plaça de la Llibertat.

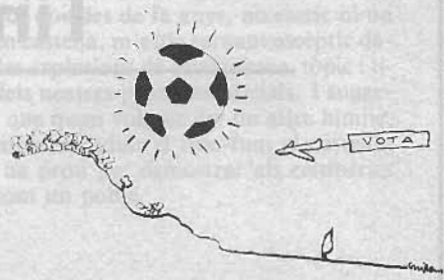
## Imatges 1, 2, 3

1.— El dia 7 de maig Sevilla era ocupada per la tira de catalans (o residents a Catalunya). Hi tenia lloc un esdeveniment històric. La final de la «Copa d'Europa». No seria un fet històric si únicament s'hagués tractat d'un partit de futbol, o sigui d'una competició esportiva. Però era històric perquè hi jugava el Barça. I el Barça ha venut i molt més en els darrers temps, l'imatge «que és més que un club», un club que representa Catalunya i tota una manera d'ésser. Per tant això suposa que el personal que passa una mica de la qüestió esportiva, no ho pugui fer envers el Barça perquè indirectament el representa. O sigui que el Barça dona una imatge de Catalunya. I aquí volia anar a parar jo. Si aquells jugadors i aquest club de futbol que és més que un club, ens ha de representar davant les altres nacions i ens ha de donar l'imatge dels catalans, a mi que m'esborrin. Perquè si hi ha vergonya, no sé encara com pot existir un equip com aquell. Amb 120 minuts de jocs, i amb el llançament de 4 penals, no varen aconseguir fer cap gol. A part de vergonyós, aquest fet no té cap explicació.

És realment aquesta l'imatge que volem els que vivim a Catalunya? Doncs que es deixin de punyetes i d'enganyar al personal i que aquest club sigui senzillament això: Un club de futbol com tants d'altres, tirant a dolent...

2.— Parlant de futbol, aquest mes de maig (a finals de mes) i pràcticament gran part de juny, aquest esport hagués estat, sens dubte la «vedette» de tots els «espanyolets» i de la TV. Però es veu que el Govern de Madrid no vol pas perdre protagonisme i ens engega una campanya i unes eleccions per al 22 de juny. Doncs a veure qui guanya si el Mundial de Futbol o les Eleccions Legislatives. S'admeten apostes.

3.— La primavera d'enguany ha estat fresca i remullada, i dins el maig, la calor ha entrat de sobte. Els homes del temps, diuen que el diumenge dia 22 de juny, farà molta calor i que serà un dia molt adient per anar a la platja o la muntanya. I més si tenim en compte que el dilluns 23 serà un bon pont (el dia 24 és Sant Joan). Posats a fer apostes, a qui en va una: quanta abstenció meteorològica hi haurà el dia 22 de juny...?



# Farga Làctica

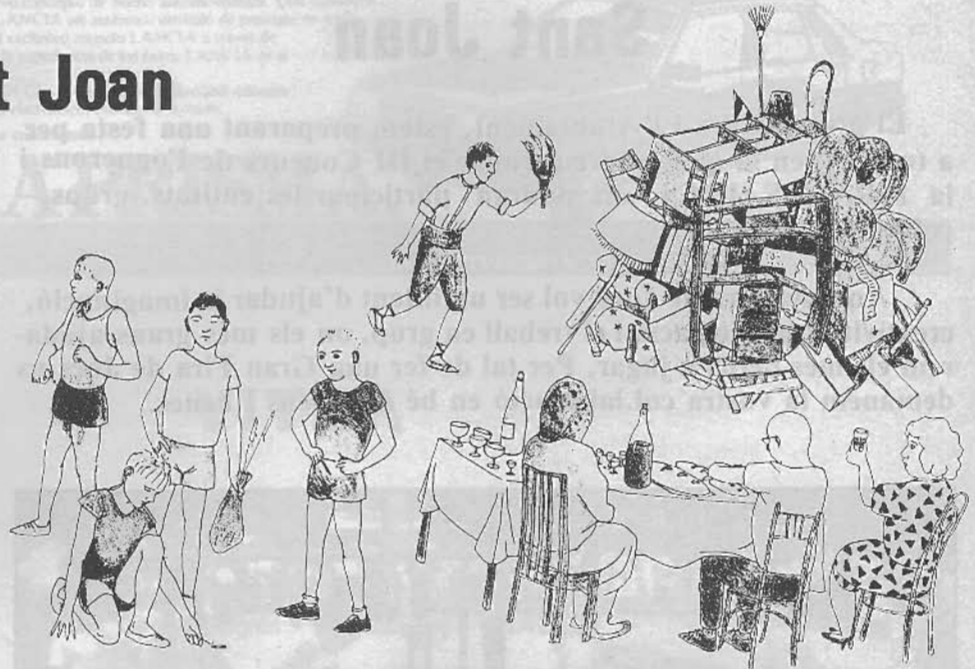
## Revetlla de Sant Joan

Amb aquesta festa del sol i del foc celebrem l'inici de l'estiu. Ben segur que tots vosaltres ja teniu a punt el foc del vostre barri. Tingueu també a punt les paraules relacionades amb aquesta diada.

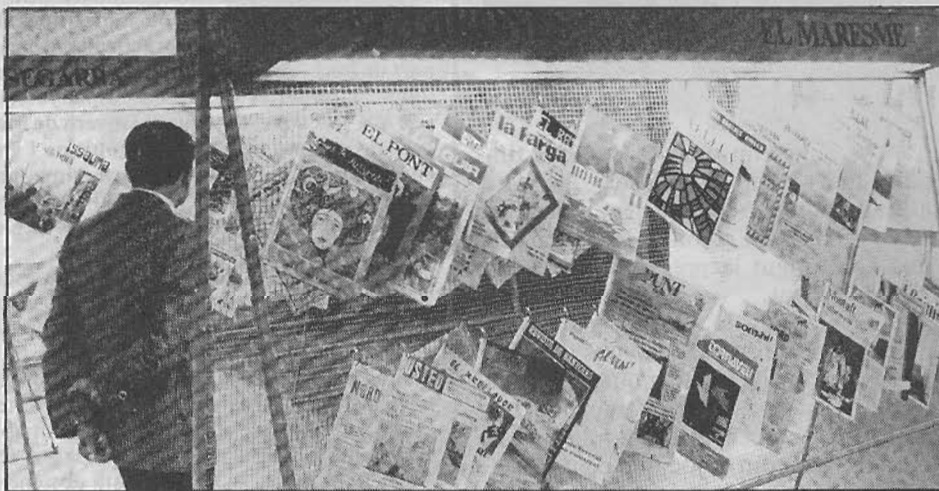
**PETARDS:** trons, correca-mes, traca.

**FOC:** fogueró, foguera, flama, flamarades, guspira, brasa.

**REVELLLA:** coca, xampany o cava, vi dolç.



## A la taula de la Farga



A l'exposició del **Congrés Internacional de Cultura Catalana** feta a Perpinyà, la nostra revista **LA FARGA** va destacar entre les que estaven exposades. Cal dir que totes estaven escrites en català, i que els temes que es debatien a la capital del Rosselló, eren el de l'incidència dels mitjans de comunicació a la societat catalana.

## Tintoreria REGOLTA

- Pells.
- Llanes de matalàs
- Catifes

i tot el que fa referència a la nostra indústria

C/. Major, 312

Telèfon 23 45 83

**SALT**

Obrim serens, tatxín, tatxan!!

«El nostre país és una delícia». D'un pet en fem una explosió atòmica i, d'un congrés, un festival de la cançó». Això és el que em comentava un amic, escèptic com n'hi ha pocs, al moment en què milers de veus sintonitzaven les seves gargamelles amb tevetrès i amb Catalunya ràdio, per cantar l'himne del II Congrés Internacional de la Llengua.

Em temo que aquest amic meu té més raó que un sant. O sinó, pregunteu, pregunteu... A hores d'ara -i no ha passat gaire més d'un mes- demaneu a qualsevol persona què en pensa del Congrés. El més espavilat us respondrà el congrés, quin congrés?

És possible que els qui van imaginar el Congrés es fixessin en la Bíblia. Devien obrir el llibre per aquell passatge que parla de la conquesta de Jericó pels soldats de Josuè. Com, presidits per l'Arca de l'Aliança, i a toc de trompeta, anaren donant voltes entorn de la ciutat, fin que les muralles s'enfondraren amb gran terrabastall.

Així imaginaven, els ideòlegs, que també s'escagarien les muralles del celtiberisme quan sentissin la corrandà, vibrant i corclaveriana, de l'himne del Congrés. Els versos i els tòpics vibrants sempre han estat, a casa nostra, el substitutiu de les victòries i el consol en les desfetes. Ja poden venir onzes de setembre! Solament recordant allò de: «A la que Sant Jordi empanya, bandera de color blanc, hi ha l'escut de Catalunya, amb quatre barres de sang», ja se'ns humitegen els ulls i ens autoconvencem que la victòria és propera.

Jo prefereixo esguitar els signes dels temps. I adonar-me del següent fet: En el petit trajecte entre Granollers i Barcelona, els escolars pugen al tren a centenars (i perdoneu la ripiositat de la frase). I tots parlen en castellà, us ho ben asseguro. Un dia vaig sentir un pastor del Canigó (un altre tòpic) que em diu «Els catalans d'un costat i de l'altre ens hauriem d'unir i fotre una gran Andorra». Se'm van humitejar els ulls. Un any després vaig descobrir que aquell pastor era un agent del govern francès, destacat a les dolces terres catalanes del Vallespir. Hom em va dir que s'havia fet «gendarme».

Jo, que des de fa anys, no escric ni un mot en castellà, m'estic tornant escèptic davant les explosions de catalanisme, tòpic i típic, dels nostres prohoms oficials. I suggereixo que quan vulguin fer un altre himne, es limitin a traduir el fum-fum al castellà. N'hi ha prou per demostrar als celtibèrics que som un poble.

